

4 **En bedre helsepolitikk for den enkelte**

5 **En liberal tilnærming**

6 Venstres helsepolitikk kombinerer personlig frihet med ansvar for fellesskapet og
7 hverandre. Venstre ønsker et sterkt velferdssamfunn som bidrar til frihet og trygghet
8 for alle. Uavhengig av geografi og betalingsevne er ambisjonen at alle som trenger
9 hjelp skal få et likeverdig behandlingstilbud.
10

11
12 Et liberalt parti tufter politikken sin på overbevisningen om at mennesker som blir
13 vist tillit tar ansvar. Venstre mener det har en selvstendig verdi at mennesker får ta
14 valg knyttet til egen helse og livsstil. Fritt sykehusvalg, brukerstyrt personlig
15 assistent, samt velferdsteknologi som gir verdighet og uavhengighet, er eksempler på
16 dette. Et offentlig helsetilbud kan aldri kompensere for eller erstatte ansvaret hver og
17 en har, men Venstre vil legge rette for at folk skal ta gode valg for egen helse.
18

19 Å flytte ansvaret for offentlige tjenester så nært borgerne som mulig, er alltid et mål
20 for Venstre. Derfor vil Venstre gjøre kommunen i stand til å ta på seg deler av
21 spesialisthelsetjenesten. Det vil sikre bedre kvalitet og mer effektiv bruk av
22 ressursene. I tillegg vil det være langt enklere for den enkelte borger å se
23 sammenhengene og nødvendigheten av ulike prioriteringer, og slik dempe de totale
24 forventningene.
25

26 Skal kommunene kunne ta på seg større oppgaver innen helsesektoren, må de bli
27 større og sterkere. Venstre ønsker derfor en kommunereform som sikrer at
28 kommunene kan overta deler av spesialisthelsetjenesten, som for eksempel
29 smertebehandling og rehabilitering.
30

31 **Spesialisthelsetjenesten**

32 Venstre mener det er viktig å styrke primærhelsetjenesten og har en tro på at bedre
33 samhandling mellom sykehus og primærtjenesten vil kunne føre til mindre behov for
34 undersøkelser, innleggelser og re-innleggelser i sykehus, bedre rehabilitering og økt
35 verdighet for pasientene.
36

37 Dagens sykehusstruktur samsvarer ikke nødvendigvis med behov og mulighetene vi
38 har, verken nå eller i fremtiden. Den medisinskteknologiske utviklingen og
39 spesialiseringen innenfor medisinen, samt våre forventninger om best mulig
40 behandlingsresultat og minst mulig risiko, fører til at mange behandlingsformer bør
41 være samlet på færre enheter enn i dag. Dette er en utvikling vi må ta innover oss.
42

43 Venstre er for nødvendige omstillingsprosesser i sykehusstrukturen, men vektlegger
44 åpenhet, ærlighet, faglighet og politisk styring. Venstre mener det er viktig med en
45 offentlig debatt om de store omstillingene som er påkrevd i sykehusene. Problemene
46 ved omstillingen ved Oslo sykehusene illustrerer behovet for en offentlig debatt og
47 klare ansvarslinjer. Slik det er nå, pulveriseres ansvaret mellom helseforetakene og
48 regjeringen. Venstre ønsker mer politisk styring, mer samarbeid og langt klarere
49 ansvarslinjer innenfor helseforetaksmodellen.
50

1 Venstre vil pålegge regjeringen å legge frem en stortingsmelding med jevne
2 mellomrom som tydeliggjør regjeringens politikk for helseforetakene og ulike
3 omstillingsprosesser der. Det må videre utarbeides retningslinjer for funksjoner og
4 innhold for lokalsykehus, regionsykehus og universitetssykehus i en nasjonal
5 sykehusplan som vedtas av Stortinget. Venstre vil ha en sykehusplan som skisserer
6 geografisk beliggenhet og som redegjør for nasjonale, regionale og lokale funksjoner
7 ved de enkelte sykehusene. Planen må ha fokus på både det lokale og det sentraliserte
8 tjenestetilbudet for å sikre en god funksjonsfordeling og tilgang på akutttilbud.
9 Venstre mener en langsiktig sykehusplan kan føre til at beslutninger forankres bedre
10 lokalt. Selv om en slik plan vil måtte revideres regelmessig, vil man kunne oppnå
11 forutsigbarhet og reelt kunne veie ulike hensyn opp mot hverandre i en åpen
12 prioritering.

13
14 Venstre mener lokalsykehusene har en nødvendig og viktig rolle i det totale
15 helsetilbudet til befolkningen, og de er viktige for å ha god beredskap landet over. Det
16 er gode argumenter for å beholde de fleste lokalsykehusene. Venstre vil vektlegge
17 kvalitet i behandlingen, fremfor opprettholdelse av mange geografisk spredde
18 spesialiserte tilbud. Venstre mener dette sikres ved noen få spesialiserte sykehus og
19 mange, gode lokalsykehus. Venstre er positiv til lokale løsninger der man tilbyr
20 desentraliserte spesialisthelsetjenestetilbud, og vil støtte slike initiativ.

21
22 Ny forskrift for ambulansetjenesten har sikret høy kvalitet på tjenesten. En mindre
23 heldig effekt er at forskriften har forverret mulighetene for frivillige til å supplere
24 bemanningsbehovet. Dette har medført at flere regioner sliter med å bemanne
25 ambulansetjenestene. Venstre vil derfor å endre forskriftene. En endring
26 skal definere et klart skille mellom ordinære ambulanser, og ambulanser som kan
27 benyttes til enklere oppdrag, som for eksempel rene transportoppgaver.

28
29 Kartet over dagens helikopterbaser viser et hull over nordre del av Nordland og Sør-
30 Troms, vestre Telemark og Buskerud. Venstre vil etablere helikopterbaser slik at
31 disse hullene tettes.

32 33 **Kvalitet i helse**

34 Helsevesenet skal være til for pasientene, og det fremste formålet er å verne om
35 pasientenes liv og helse. For Venstre er det av høyeste prioritet at feil i helsevesenet
36 kan avdekkes raskt, og at kvaliteten på helsetjenesten heves slik at liv ikke går
37 unødvendig tapt. Å heve kvaliteten i helsevesenet gjøres ikke gjennom enkle politiske
38 tiltak, men ved systematisk arbeid ved den enkelte institusjon, samarbeid mellom
39 ulike enheter på sykehus, samhandling mellom primær- og spesialisthelsetjenesten,
40 og i møtet mellom den enkelte helsearbeider og pasient.

41
42 En dyktig ledelse med tillit nedover i organisasjonen, og støtte blant politiske
43 myndigheter er en forutsetning for å bedre kvaliteten. Forskning i
44 spesialisthelsetjenesten er også nødvendig for å sikre et kvalitativt godt og oppdatert
45 tilbud til norske pasienter. Større grad av forskningsbaserte retningslinjer er
46 nødvendig for å sikre kvaliteten i helsetjenesten. Venstre er opptatt av å styrke
47 forskningen ved helseforetakene slik at man også kan bringe erfaringene fra klinisk
48 praksis tilbake til grunnforskningen.

49
50 Venstre vil advare mot en utvikling der kvalitetsarbeid i økende grad handler om
51 ekstra papirarbeid for de ansatte som jobber der, og ekstra kontrollrutiner som i liten

1 grad har dokumentert effekt for pasientens helse. Ofte kan kontrollrutiner og
2 sjekklister føre til ansvarsfragmentering, og fjerne fokuset fra kommunikasjon
3 mellom helsepersonell og pasient.

4
5 Tidligere førte legemiddelbransjens konferansepraksis til at leger og
6 spesialistsykepleiere fikk opplæring på legemidler fra bransjen selv. Denne praksisen
7 har blitt redusert på grunn av strengere regler. Venstre mener dette er en riktig
8 utvikling, men det offentlige har ikke overtatt opplæringsansvaret i tilstrekkelig grad.
9 Venstre vil derfor at Helsedirektoratet i større grad enn i dag må ta ansvar for faglig
10 oppdatering av leger.

11 **Ventetid**

12 Lang ventetid gir både unødvendig lidelse for den enkelte og økonomisk tap for
13 samfunnet. Venstre mener det må ses på tiltak som kan kutte ventetiden innenfor
14 spesialistbehandling. En tydelig ansvarsfordeling der større deler av behandlingen
15 overlates primærhelsetjenesten er et slikt tiltak. Poliklinisk virksomhet på kveldstid
16 er også et viktig tiltak. I tillegg må man diskutere hvilke oppgaver det offentlige
17 helsevesenet skal prioritere, og finansiere.

18
19
20 Det er avgjørende for et godt behandlingsresultat at kreftpasienter kommer til
21 behandling i rett tid. Ulike kreftformer utvikler seg i ulik hastighet, og krever ulik
22 behandling. Derfor må behandlingsgarantier være tilpasset diagnosene. 20-
23 virkedagersgarantien er ikke fulgt opp og er heller ikke hensiktsmessig i alle tilfeller.
24 Noen ganger må behandlingen igangsettes vesentlig raskere enn innen 20 dager,
25 mens behandling i andre tilfeller kan vente noe lengre. Venstre vil derfor erstatte 20-
26 dagersgarantien med reelle kreftformspeifikke garantier.

27 **Samhandlingsreformen**

28 Venstre er enig i samhandlingsreformens intensjoner: Å styrke primærhelsetjenesten
29 og slik sett gi et bredere og bedre helsetilbud i borgernes nærmiljø. Venstre mener
30 betydelig flere oppgaver kan og bør desentraliseres, for eksempel rehabilitering,
31 barnevern, folkehelse og rusomsorg. En forutsetning for at kommunene skal utføre
32 disse oppgavene optimalt er at kommunene styrkes på bekostning av staten.

33
34
35 Både for å ha slagkraft og for å ha attraktive arbeidsmiljø for eget personale, må
36 kommunene bli større. For blant annet å gi bedre helsetilbud så nært der vi bor som
37 mulig, ønsker Venstre en kommunereform etter følgende oppskrift: Stortinget
38 fastsetter et måltall for hvor mange kommuner Norge skal ha. Kommunene får selv
39 bestemme de nye kommunegrensene. De nye kommunegrensene bør følge naturlig
40 sammenhengende bo- og arbeidsmarkedsregioner. Av hensyn til Noregs spesielle
41 geografi kan det ikke settes en absolutt minimumsgrense for antall innbyggere i
42 kommunene. Det må lages spesielle ordninger for øykommuner og andre kommuner
43 der geografi gjør kommunesammenslåing mindre aktuelt.

44
45 Samhandlingsreformen er, når den en dag er innført i sin fulle bredde, svært
46 omfattende. Reformen skal føre til fornyet satsning på forbygging, kommunene får
47 økt ansvar, nye kommunale funksjoner skal bygges opp og veksten i
48 spesialisthelsetjenesten reduseres. Skal kommunene ta imot pasienter på en god
49 måte må det bygges opp kompetanse og kapasitet. Lokalmedisinske sentra er én måte
50 å løse dette på.

51

1 Venstre stiller seg spørrende til om finansieringen av samhandlingsreformen er
2 tilstrekkelig. Både kommunal medfinansiering knyttet til somatiske diagnoser og
3 antallet utskrivingsklare pasienter er basert på historiske tall. Selv om
4 samhandlingsreformen blir gjennomført uten tilstrekkelig forankring og planlegging,
5 vil kommunene tjene på en aktiv tilnærming. Venstres lokalpolitikere bør derfor
6 være pådrivere for få etablert et lokalmedisinsk senter så raskt som mulig, enten i
7 kommunal eller interkommunal regi.

8
9 Før en utvider reformen og gir kommunene ansvar for flere oppgaver, bør det
10 gjennomføres ulike pilotprosjekter, for eksempel innen rus og psykisk helse. Venstre
11 mener også det er behov for økt innsats på forskning som kan bidra til at vi alle kan
12 klare oss lengre i våre hjem før vi blir avhengig av medisinsk støtteapparat. Sverige
13 har for eksempel en forskningsmodell, "Swedish Brain Power", der alle instanser –
14 forskningsmiljøene, sykehjemmene, hjemmehjelpstjenestene og pasientenes egne
15 hjem – er tatt inn i forskningen. Venstre mener den svenske modellen med fordel
16 kan og bør kopieres.

17 18 **Rehabilitering og habilitering**

19 Venstre mener at rehabiliterings- og habiliteringstiltak bør være en integrert del av
20 pasientforløpet. Rehabilitering må også rette seg mot psykiske helse. Skal vi oppnå
21 dette, må samhandlingsreformen føre til et nødvendig løft på disse områdene.

22
23 Venstre mener derfor det er helt nødvendig med en forpliktende økonomisk og
24 organisatorisk opptrappingsplan som inneholder konkrete nasjonale og lokale
25 innsatser for å sikre økt omfang, kvalitet, fagutvikling, brukermedvirkning og
26 forskning.

27
28 Venstre mener fysioterapeuter og ergoterapeuter har et viktig oppdrag i kommunens
29 primærhelsetjeneste, både for lindrende, rehabiliterende og forebyggende
30 behandling. I dag er det imidlertid i stor grad tilfeldig hvem som får
31 fysioterapibehandlingen til redusert pris via refusjon fra folketrygden. Venstre mener
32 det er en skjevhet i systemet som ikke sikrer prioritering med hensyn til behov.
33 Venstre ønsker derfor en gjennomgang av dagens refusjonsordninger for å sikre et
34 rettferdig system, kortere ventetid og lik betaling.

35 36 **Psykisk helse**

37 Opptrappingsplanen for psykisk helse fra 1998 til 2008 var en viktig reform for å gi
38 mennesker med alvorlig psykisk lidelse bedre livskvalitet. Da den økonomiske
39 opptrappingen ble avsluttet var det imidlertid fortsatt mange som ikke hadde et
40 tilfredsstillende kommunalt botilbud. Det bor fortsatt brukere i institusjoner knyttet
41 til spesialisthelsetjenesten. Opptrappingsplanen ble ingen endelig plan. Det burde
42 den vært. Venstre er bekymret over at psykisk helse blir nedprioritert og vil peke på
43 at særlig asylsøkere har en stor risiko for psykiske plager. Venstre ønsker derfor at
44 opptrappingsplanen videreføres.

45 46 **Helsebyråkrati**

47 I dag ser vi en byråkratisering i både behandlende institusjoner og i selve byråkratiet,
48 som departement, foretak, direktorater og kommune. Nå er hver femte ansatt i de
49 statlige helseforetakene en byråkrat (SSB 2009). Økningen i byråkrati representerer
50 en umyndiggjøring av helsepersonell. I 2000 oppga leger å bruke 54% av tiden på
51 pasientrettet arbeid, i 2010 var tallet 46%.

1
2 Venstre vil redusere byråkratiseringen av helsevesenet. En bedre samordning mellom
3 de regionale helseforetakene vil kunne føre til store besparelser og mindre byråkrati.
4 Ifølge en arbeidsgruppe fra regionale helseforetak vil bedre samordning kunne gi en
5 netto innsparing på 1 mrd NOK. En bedre samordning vil også kunne føre til at
6 pasientene får raskere og bedre behandling. Venstre mener også at det kan være
7 fornuftig å konkurranseutsette støttefunksjoner. Helsepersonell bør i så stor
8 utstrekning som mulig behandle pasienter. Logistiske, praktiske og administrative
9 oppgaver (støttefunksjoner) bør utføres av annet personell.

10
11 Venstre er bekymret over økte forskriftsmessige krav til hva fastlegene skal bruke
12 tiden sin til. Venstre frykter at slike krav vil byråkratisere fastlegenes arbeidsdag
13 ytterligere. Venstre mener det er viktig at fastleger prioriterer å behandle pasienter
14 som oppsøker lege framfor å drive oppsøkende virksomhet. Det offentlige
15 helsetilbudet bør derfor fortsatt bygge på den enkeltes ansvar for egen helse.

16
17 For å yte bedre service, mer fleksibilitet, en mer helhetlig og tilpasset behandling og
18 bedre pasientflyt, må det innføres nasjonale standarder for et IKT-system tilpasset
19 sykehus. Det er også av stor betydning at man får på plass en etablert standard for
20 elektronisk pasientjournal på tvers av institusjoner og behandlere. Dette krever et
21 stort, nasjonalt prosjekt.

22 23 **Forebyggende helsearbeid**

24 Mye av det helsefremmende arbeidet gjøres i dag av frivillige og ideelle
25 organisasjoner. Særlig for barn og unge spiller ulike fritids- og idrettsorganisasjoner
26 viktige roller med tanke på forebygging og etablering av helsemessig gode vaner.
27 Venstre vil derfor kontinuerlig arbeide for å sikre gode rammevilkår for frivillig
28 sektor.

29
30 Venstre mener helsestasjonene og helsesøstrene er den delen av helsetjenesten som
31 er best egnet til å jobbe systematisk med forebygging. Helsesøstertjenesten har en
32 unik mulighet til å kunne intervensere tidlig og forhindre negativ utvikling når det
33 gjelder kosthold, mosjon eller psykososiale forhold.

34
35 Venstre vil derfor gjennomføre en nasjonal opptrapping for helsestasjonene over fire
36 år. Dette vil gi 1000 nye helsesøstre, som vil sikre en helhetlig styrking av det
37 forebyggende arbeidet blant barn og unge. Venstre mener også at en god
38 barselomsorg er viktig forebyggende arbeid. Venstre vil derfor sikre god oppfølging
39 av alle nyfødte og deres foreldre.

40 41 **Velferdsteknologi**

42 Velferdsteknologi er tekniske hjelpemidler som styrker den enkeltes evne til å klare
43 seg i hverdagen til tross for sykdom eller nedsatt funksjon. Slike hjelpemidler kan
44 være trygghets- og sikkerhetsteknologi, kompensasjons- og velværeteknologi,
45 teknologi for sosial kontakt og teknologi for behandling og pleie. De kommunale
46 omsorgstjenestene har i dag en driftskostnad på 78 milliarder kroner årlig.
47 Tjenestene er i dag preget av høy personalfaktor og få hjelpemidler. I tillegg til mer
48 ressurser er det et stort potensial for nye løsninger for å møte fremtidens
49 omsorgsbehov.

50
51 Venstre har en positiv tilnærming til bruk av ny velferdsteknologi. Venstre mener slik

1 teknologi, anvendt riktig, kan bidra til økt selvstendighet for borgerne, sosial
2 deltakelse, kontakt med hjelpeapparatet og hverdagsrehabilitering.

3

4 Vi har få bedrifter i Norge som utvikler slik teknologi, og disse finnes hovedsakelig i
5 IKT-bransjen. Samtidig er etterspørselen og innkjøpene små og oppdelte, og hver
6 kommune har ansvar for sitt eget omsorgstilbud. Venstre mener det må settes av
7 midler til utviklingsprosjekter og at det må legges til rette for informasjonsutvikling
8 mellom kommuner, bedrifter og universitets- og forskningsmiljøer.

9

10 Det er imidlertid det offentlige som må være premissleverandør i dette arbeidet. Det
11 må derfor snarest etableres et Nasjonalt Velferdsteknologisk senter.

12

13 **Offentlige, ideelle eller private løsninger**

14 Venstre ønsker gode, offentlig finansierte velferdstjenester. For Venstre er god
15 kvalitet på tjenestene viktigere enn hvem som utfører dem; det offentlige selv, private
16 eller ideelle aktører. For å sikre et offentlig tilbud med topp kvalitet, er det likevel
17 avgjørende at det har et omfang og en ressurstilgang som ikke gjør at de som har råd
18 å kjøpe seg helsetjenester har fortrinn, hverken kvalitets- eller tidsmessig.

19

20 Når prinsippet om lik tilgang på helsetjenester for alle er ivaretatt, er private og
21 frivillige tilbydere et entydig positivt og nødvendig supplement.

22

23 Familien og ulike sosiale nettverk har, og vil også i fremtiden, være et uvurderlig og
24 nødvendig supplement til det offentlige helse- og omsorgstilbudet. Venstre vil utvide
25 dagens ordninger med permisjoner og omsorgslønn for pårørende som tar seg av
26 familiemedlemmer. De ulike støtteordningene for tilpasset alternativ boform må
27 styrkes, slik at flere kan bo hjemme så lenge som mulig.

1
2 **Venstres helsepolitiske tiltak:**
3

- 4 1. Ha sterkere politisk styring av spesialisthelsetjenesten (sykehusene).
5 Stortinget skal derfor jevnlig vedta en nasjonal sykehusplan. Planen skal
6 tydeliggjøre regjeringens politikk for helseforetakene og ulike
7 omstillingsprosesser. Planen bør også omhandle en klarere grenseoppgang
8 mellom ulike helseinstitusjoner, som for eksempel definisjon på hva
9 lokalsykehusene skal inneholde og hvor de skal ligge.
10
11 2. Sikre at lokalsykehusbegrepet ikke blir utvannet, og stille krav om at de som
12 minimum skal ha følgende funksjoner: Akuttberedskap innen indremedisin,
13 generell kirurgi og enklere ortopedi, fødetjenester, og anestesi tilstrekkelig for
14 kirurgi, akutt indremedisin og fødselshjelp. I tillegg må det være røntgen og
15 laboratorietjenester som minimum dekker behovet for akuttbehandling.
16
17 3. Avbyråkratisere helsevesenet slik at de ansatte primært bruker tiden på
18 tjenesteproduksjon, blant annet gjennom å innføre fornuftige forenklings- og
19 moderniseringstiltak; som samordning og effektivisering av støttetjenester.
20
21 4. Igangsette et arbeid med nasjonale standarder for IKT-systemer tilpasset
22 sykehus som også kommuniserer med primærhelsetjenesten, og prioritere
23 personvern hensyn i forbindelse med nye løsninger.
24
25 5. Utarbeide kreftformspesifikke maksgrenser for kreftbehandling, og gi garanti
26 for at disse følges opp.
27
28 6. Videreføre og styrke ordningen med pasientansvarlig lege ved innleggelser og
29 ved gjentakende poliklinisk undersøkelser og behandling.
30
31 7. Etablere nye baser for ambulanshelikopter slik at hele landet får dekning og
32 endre forskriften for ambulansetjenestene slik at en både sikrer høy kvalitet og
33 gjør det lettere å rekruttere frivillig ambulanspersonell.
34
35 8. Vurdere tiltak for å kutte ventetiden i spesialisthelsetjenesten, herunder
36 kvelds åpne poliklinikker og mulige økonomiske incentiver for å kutte
37 ventetiden.
38
39 9. Styrke forskningen i helseforetakene, ikke minst for å sikre at erfaringene fra
40 klinisk praksis kan nyttegjøres bedre i grunnforskningen og i
41 primærhelsetjenesten.
42
43 10. Gi Helsedirektoratet større ansvar for faglig oppdatering av leger, både ved
44 sykehusene og i allmennpraksis.
45
46 11. Stimulere til at flere medisinske tjenester kan tilbys hjemme eller i nærmiljøet.
47 Venstre vil innføre incitamentordninger for å flytte spesialisthelsetjenester
48 nærmere borgerne, som for eksempel samlokalisering av distriktsmedisinske
49 og lokalmedisinske sentra.
50

- 1 12. Være en pådriver for å etablere lokalmedisinske sentra. Disse vil sikre bedre
2 kvalitet for pasientene gjennom å gjøre det enklere å få nødvendig behandling
3 nærmere hjemmet. Lokalmedisinske sentra skal være fullfinansierte av staten,
4 både når det gjelder investeringer og drift.
5
- 6 13. Sette av midler kommunene kan søke på for å rette opp skjevheter som
7 oppstår i kjølvannet av samhandlingsreformen. Dersom finansieringen av
8 samhandlingsreformen byr på problemer for kommunene, må den
9 økonomiske modellen i reformen revideres og forbedres.
10
- 11 14. Gjennomføre ulike pilotprosjekter, for eksempel innen rus og psykisk
12 helsevern, før kommunene får tilført nye oppgaver i en fremtidig utvidelse av
13 samhandlingsreformen.
14
- 15 15. Satse på kompetansebygging, samhandling og gode rutiner for kvalitetssikring
16 av medisinerer for kronisk syke og eldre.
17
- 18 16. Opprette lavterskel psykologtilbud i kommunehelsetjenesten med statlig
19 tilskudd. Her skal det være mulig å få rask hjelp uten henvisning. Tilbudet kan
20 gjerne være tilknyttet lokalmedisinsk senter.
21
- 22 17. Øke innsatsen på forskning som kan bidra til at vi kan klare oss lenger i våre
23 hjem, før vi må gi avkall på autonomi og bli avhengig av medisinsk
24 støtteapparat. Den svenske modellen "Swedish Brain Power" kan med fordel
25 kopieres og tilpasses norske forhold.
26
- 27 18. Sikre palliativ behandling - smertelindring og omsorg i livets siste fase – i alle
28 deler av landet. Det bør være et mål om at alle som ønsker det skal kunne få
29 muligheten til å dø i egne valgte omgivelser. Omsorgstilbud i livets siste fase
30 må bedres. Personer med terminale lidelser må tilbys rådgivning så de selv
31 kan ta stilling til hvilken livsforlengende og palliativ behandling de ønsker.
32
- 33 19. Vedta en forpliktende opptrappingsplan for rehabilitering og habilitering. For
34 Venstre er det en forutsetning at rehabiliterings- og habiliteringstiltak skal
35 være en integrert del av pasientforløpet, og at rehabilitering også skal rette seg
36 mot psykiske helseplager, samt de som sliter med rusproblemer.
37
- 38 20. Styrke tolketjenester i helsevesenet.
39
- 40 21. Tydeliggjøre rettighetene knyttet til helsehjelp for personer uten lovlig
41 opphold.
42
- 43 22. Gjennomføre en nasjonal opptrappingsplan for forebygging, herunder å se på
44 finansieringsmodeller som styrker det forebyggende arbeidet i kommunen.
45 Forebyggende arbeid for risikogrupper skal være et prioritert område. I
46 samme periode vil Venstre at det opprettes 1 000 nye helsesøsterstillinger.
47
- 48 23. Bruke avgiftspolitikken for å stimulere til et sunnere kosthold, utbygging av
49 gangveier og økt bruk av sykkel.
50

- 1 24. Videreføre opptrappingsplanen for psykisk helse og utarbeide en oversikt over
2 ventelister over pasienter med psykiske lidelser.
3
- 4 25. Sette av midler til utviklingsprosjekter av velferdsteknologi, legge langt bedre
5 til rette for informasjonsutveksling mellom kommuner, bedrifter og
6 forskningsmiljøer og snarest etablere et nasjonalt velferdsteknologisk senter.
7
- 8 26. Bedre rammevilkårene for frivillige organisasjoner som tilbyr helse- og
9 velferdstjenester. Lengre avtaleperioder, forutsigbarhet, revurdering av
10 anbudsinnholdet, og en helhetlig evaluering av hvordan dagens
11 anbudskonkurransen fungerer i praksis er sentrale tiltak.
12
- 13 27. Gjennomføre en kommunereform som fører til færre, større og sterkere
14 kommuner som kan ta over flere statlige oppgaver, blant annet innenfor helse-
15 og velferdsområdet. Denne reformen skal ha innbyggernes beste for øye, ikke
16 primært at staten skal spare penger og fritas for ansvar.